A°. 1821 GEPRIVILEGEERDE N°. (81.)

SURINAAMSCHE COURANT

VOOR MAANDAG DEN 29e. OCTOBER 1821.

PARAMARIBO.

ZEE-TYDING.

BINNENGEKOMEN.

Het Schip *Catharina Anna Helena*, Kapt. FRED GROEN van *Amsterdam*.

De weder verschyning na den dood. Een verhaal, rustende op eene ware Gebeurtenis.

Getrokken uit een werkje getiteld: Merkwaardigheiten uit die Pruyssis Veldtogt.

Het zegenryke, wegens Duitschlands vryheid en eer, zoo verdienstvolle Pruissisch leger ging, onder de aanvoering des altyd moedigen helds van Katzbach (*v. Blucher*), een paar maanden na den bloedigen slag van *Leipzig*, over den Ryn, om de geslagene Franschen in hun vaderland optezoeken, en daar eenen edelen vrede te bevechten. In vrolyke verwondering zagen de bewoners van den linker oever des Ryns hunne voormalige Duitsche broeders als overwinnaars in hun land verschynen, waar zy zedert lang en in lang gerekte jaren slechts gevangenen uit Duitschland hadden zien aankomen. In onderscheiden gedeelten rukten de Pruissen in het schoone land van den moezelwyn en trokken verder naar de oud Fransche grenzen.

Niet verre van dezelve ligt, in eene bergachtige streek, eene vry aanmerkelyk oord met fabrieken, genaamd *Kreuzburg*. In de nabyheid van hetzelve, liepen, by het voorwaards rukken van het Pruissisch leger, verscheide militaire wegen langs, zonder dat echter de plaats zelve, uithoofde harer bergachtige ligging, bezocht werd. Slechts enkele kleine legerbenden kwamen toevallig daarheen, en vonden by de inwoners eene allervriendelykste behandeling. Byzonder werden ook eenige zieke krygslieden daarheen gebragt, en door de menschlievende Kreuzburgers met hartelykheid op en aangenomen.

In de eerste maand van het jaar 1814, kwamen hier eens verscheiden wagens met zieke Pruissische soldaten en landweermannen door, waaronder eenigen zoo zwak waren, dat zy niet verder vervoerd konden worden, maar vooreerst, tot aan den afloop hunner ziekte, daar moesten blyven liggen.

Onder dezen was een officier van de landweer, welke door eene heete koorts zoodanig was aangetast, dat hy, byna buiten verstand, den volgenden dag zoo erg was, dat de geneesheren aan zyne herstelling wanhoopten. Den derden dag stierf hy. Hy was na het uiterlyk aanzien, een jongeling van in de twintig jaren, welgemaakt, en, zoo als het scheen, van eene goede afkomst en opvoeding. Het was aandoenlyk, om te hooren, hoe hy tot aan zyne laatste oogenblikken, in den toon van het innigste verlangen, aan zyne moeder riep, en dikwyls, na een lang zwygen, met een inwendig snikken, ook een ander vrouwelyken naam uitsprak, welke, mogelyk, gelyk men ten minste geloofde, die eener geliefde was.

Doch by was, by de hevigheid zyner ziekte, niet tot nadere bezinning te brengen, en stierf, zonder dat men wist wie hy was. Niemand der overige zieken koode hem. Zyn einde verwekte intusschen een algemeen medelyden. Alle inwoners van *Kreuzburg* verlangden zyn lyk te zien. Nog in den dood scheenen zyne gelaatstrekken het teederste verlangen naar zyne geliefde bloedvrienden uittedrukken. Hy werd door de burgery met alle eerbewyzingen begraven.

Terwyl vervolgens de overige zieken herstelden, en hunne goederen nazochten, vond men onder dezelve een ransel te veel. Wien kon dezelve anders toebehoren, dan

den overledenen? Men onderzocht denzelven, en vond verscheiden brieven, wier inhoud met de, hoewel verwarde, uitdrukkingen van den overledenen op zyn doodbed, genoegzaam overeensteinden. Volgens deze brieven, heette de jongeling *Frans Seconda*, was kandidaat in de Godgeleerdheid en de zoon van een reeds overleden Predikant te *Waldhausen*, een aanzienlyk dorp in dat gedeelte van de voormalige Brandenburgsche *Altmark*, 't welk naderhand tot het schyn-koningryk westfalen behoorde. Zyne moeder, waarvan hy het eenigste kind was, leefde nog in *Waldhausen*, en *Julia*, de oudste dochter van den daar woonende houtvester, was zyne verloofde bruid.

De pastoor te *Kreusburg*, een waardig dienaar van zyn grooten Meester, nam het op zich, de in den ransel gevonden papieren aan zyne moeder terug te zenden. Hy schreef er een doelmeenenden, troostvollen, brief by. Hy verzweeg het der ongelukkige moeder niet, welk een reikhalzend verlangen naar haar en zyne geliefde, de stervende jongeling nog in zyne laatste oogenblikken uitgedrukt had; tegelyk gaf hy haar eene zo veel mogelyk duidelyke en omstandige beschryving van zynen dood en zyne begravenis: want hy kende het menschelyk hart, en in 't byzonder de behoefte van dat eener moeder, 't welk de aauwkeurigste berigten van den in vere landen gevolgden dood haares lievelings veel troostelyker is, dan een slechts afgebroken, onvolkomen, enkeld bekendmakend narigt, waarby het gemoed met onrekere vragen en gedachten beangstigd en gepynigd wordt. Doch de regtschapen geestelyke vergat tevens niet, haar te doen opmerken, hoe edel en groot het is, zyn leven voor het vaderland te wagen, en hoe eervol, hetzelve met goed en bloed te verdedigen. „Uw zoon," schreef hy, „is een offer geworden van „den oorlog, maar van een regtvaardigen „oorlog. Hy heeft dat geen gedaan, wat, „in dezen beslissenden tyd, Duitschland „van ieder zyner [illegible] „[illegible] „[illegible] „het vaderland, [illegible] „bewustheid konde hy gerust aan de „grenzen der eenwigheid verschynen. Gy „echter, hooggeachte vrouw! kunt u ge„gelukkig achten, eenen der edelen „stryders voor het vaderland gebaard „te hebben. Gy kunt, wanneer gy ook „met weemoed aan zyn graf denkt, toch „met een opgeruimd hart ten hemel zien. „Hij heeft een goeden strijd gestreden, „hij heeft zynen loopbaan volbragt en „het geloof behouden, het geloof aan „God en de goede zaak; voortaan is „voor hem bewaard de kroon der deugd."

Deze brief werd, in february naar *Waldhausen* afgezonden. *Seconda's* moeder had aldaar in een tuin, een klein, fraai huis voor zich laten bouwen. De tuin, een aanleg van haren overleden echtgenoot, behoorde aan een landgoed, hetwelk haar eigendom was, en waarvan de pacht haar in staat stelde, om zeer fatsoenlyk en vergenoegd te leven. *Julia*, de bruid van haren zoon, was, gedurende zyne afwezigheid, by haar komen wonen, om haar, wyl zy anders geene kinderen had, tot gezelschap te verstrekken. Zy leefden in de schoonste, hartelykste harmonie, en hare gewone gesprekken, in hare eenzame, vertrouwelyke uren, liepen over den beminden *Frans*.—

Daar kwam op eenen morgen, van den post uit de naaste stad, het tamelyk zware en met het stof der bitterste smart gevulde pak.—*Julia* was voor een half uur naar haren, daar ook wonenden, vader gegaan, om van hem de nieuwstydingen te halen. Een akelig en allertreurigst voorgevoel bevong de ziel der moeder, toen zy het pak opende, en — het eerste wat haar in het gezigt viel, waren de brieven van haar en *Julia* aan haren zoon. Spoedig ontdekte zy ook het frissche papier van den brief, dien de pastoor te *Kreusburg* daarby gevoegd had, en las deszelfs inhoud met droevige schreijende oogen. — Ja, hy was dood, de regtschapen *Frans*, haar eenigste kind, de eenigste vreugde haares levens! zy zonk in stilte op haare knieën en haar gezigt boog zich ter aarde.

In dit ogenblik trad *Julia* haastig binnen; [illegible] het huis van haren vader [illegible] [illegible] [illegible]

moeder neder, en er ontstond een der aandoenlykste tooneelen van liefde en smart. Ach! de teedere vrouwelyke zielen smolten, als of zy aan de grenzen des doods zweefden. Ogenbliklyk verspreidde zig deze ongelukkige tyding naar *Julia's* onderlykhuis; haar vader met zyne trouw en overige kinderen verschenen weldra in de treurige woning. Intusschen herstelde de moeder zelve zich het eerst. Zy stond op van de Sopha, waarop men haar geplaatst had, en zeide, in den toon van het verhevenste gevoel en den reinsten godsdienst: „*de Heere heeft gegeven*, „*de Heere heeft genomen; de naam des* „*Heeren zy geloofd!* By zal hem heerlyk voor ons bewaren!

De deelnemende brief van den waardigen geestelyken te *Kreuzburg* vond eene beslissende goedkeuring by allen, die denzelven lazen; overal waar in *Waldhausen*, en in den kring der familie van *Seconda*, over den dood van *Frans* gesproken werd, sprak men tevens van den regtschapen pastoor; allen welke daarvan gewaagden, zegenden met Luthersche hartelykheid dezen Roomsch Catholyken menschenvriend, dezen echten prediker van den Godsdienst der liefde. *Seconda's* moeder toefde niet, hem ten eersten zelve te antwoorden en, in de grootste aandoening des harten, te bedanken voor alle goedheden, die men haren beminden zoon te *Kreuzburg* bewesen had. Zy voegde er de belofte by, dat zy aan ieder Kreuzburger, welke in het vervolg destyds te *Waldhausen* komen mogt, hare erkentenis met daden bewyzen zou; ja zy verzekerde, dat ieder Kreuzburger niet alleen by haar, maar by alle inwoners van *Waldhausen*, op de liefderykste onthaling en behandeling en, des nodig zynde, op alle mogelyke ondersteuning rekenen konde. Den pastoor bedankte zy inzonderheid, met innige, boven alle uiterlyke formen verhevene, christelyke geloofs-sympathie, voor zyne gewigtige, godsdienstige vertroostingen.—

Het was intusschen, in het vervolg des tyds, niet gemakkelyk voor de ter neder gebogene moeder, hare bedaardheid te bewaren; niet gemakkelyk de dikwyls [illegible] *Julia* in de uitboezeminhaar stille hartzeer optebeuren. De [illegible] kwam en spreidde in den bekoo[illegible] tuin, waarin de beide wedwee gewordene zielen woonden, hare gansche pracht ten toon, zonder dat zy zich in dezelve, gelyk voorheen, konden verlustigen. Het was eene byzondere schoone lente, waardoor dit merkwaardig jaar uitmunte; het scheen als of de Heer der schepping de gedaante der aarde op eene dubbele wyze vernieuwen wilde. — Weldra volgde de zomer met zyne verfrisschende en verkwikkende gaven; maar de treurende, met haar noodlot kampende, vrouwelyke harten hadden er geen gevoel zoo als anders, voor; de buitengewone zoete zomer werd haar, by den overigen ramspoed, welke haar binneuste vervulde, des te ondragelyker; en zy reikhalsden dikwyls naar de meer gure herfstlucht, om hare ligchamen en harten des te beter daardoor te kunnen verfrisschen.— Zy verlangden hartelyk naar de stilte en eentonigheid van den winter, waarin zy meer gelegenheid tot een geruster bedaardheid hoopten te vinden, dan in het geruisch en in de afwisselingen van den zomer. De tyd had haar intusschen den grootsten troost bereid.

(*Vervolg hier na.*)

ADVERTISSEMENTEN.

J. van WALRÉ Jr. Eerste Exploiteur dezer Colonie, zal op Vrydag den 2e. November 1821, ter Kastelenye van den *Hove Civiel*, publiek by Executie verkopen.

Een Huys en Erf, staande en gelegen aan de *Groote Dwars Straat* en *Steenbakkers Gragt*, aankomende DORA, van DINA van STOLTING.

Paramaribo den 24e. October 1821.

Morgen om 9 uuren, zal M. A. SALOMONS op Vendue verkopen, Provisien, Stukgoederen, Kist, Engelsch Glaswerk, en een blauw Tafel Service, eenige Schapen, als mede voor rekening die het mogen aangaan, twee Kisten met Medicynen

S. F. FLU en J. N. VAN DOEDEROOY beheerders des Boedels wylen den Heer F. L. VAN DER STEDE, zullen op Dingsdag den 13e. November e. k. ten Huize van den Wel Edele Heer L. THYM Vendue Meester dezer Kolonie, des nademiddags om 4 uren publiekelyk verkoopen, de navolgende Effecten, aankomende denzelven Boedel, als:

1e. Een Huis en Erf staande en gelegen alhier aan *Paramaribo*, aan ne *Saramacca Straat*, door den Overledene zelven bewoond geweest, en het daarnaast staande gevelend Huis bekend onder La. D. No. 525 en 526.

2e. Een Erf en daarop staande Gebouwen gelegen als voren bekend onder La. D. No. 535.

3e. Een do. do. als vooren gelegen, bekend onder La. D. No. 537; en

4e. Een do. do. staande ten gelegen op den hoek van de *Prince* en *Timmermans Straaten*, bekend onder La. D. No. 829.

De bewyzen van eigendom en koop konditien, zullen drie dagen voor de verkooping, ten Kantore der Vendue voor een ieder ter Visie liggen.

Paramaribo den 29e. October 1821.

Uit het Schip *de Catharina Anna Helena* kapt. FREDERIK GROEN, wordt geland en is te bekomen by de Ondergeteekende. *Nieuwe Holl. Aardappelen*, ½ & ¼ Ton ordinair en extra Zout Vleesch, do. Rook en Pekel Spek, ½ Tonnen gezouten Kalfs Vleesch, Worst, gerookt Osse en Kalfs Vleesch, do. Lams Bouten en Osse Tongen. Voorts nog zuurgoed, Ham, Kaas, Gort, groene en graauwe Erwten, Osnabrugs Linnen, Ravensdoek, Salempoeris, Neger Spiegels, Messen, Tonteldozen, Buffels, Montering Hoeden, O. I. Nankings, Garen en diverse andere Goederen meer.

JAN VAN BROEK.

Te Koop in het Pakhuis van Ondergeteekenden aan de *Waterkant*, over de Plattebrug:

½ Tonne Vleesch, rook Spek ⅛ Pekelspek, Vaatjes Saucysen Worst, Anschovis, gepaerde Gars groen en graauwe Erwten in Pullé Gort in ½ Vaatjes, wyn Azyn, G never, Seltserwater, roode Wyn Oxhoofden en Kisten, Sigaaren, Co positie Kaarsen, Medicynen, Kurke fyne Linnens, Servetgoed, Calico gemaakte Kleederen, Jaconets, Dam Kleedjes, halve Laarsen, Kantoor hoeftens, Timmer Gereedschappen, S kers en Verfwaren in soorten, L Oly, 1 en 1½ dm. greene Deele Ribben in soorten, Latten, Platloo Kalk en Cement &c. &c.

ROMPELMAN & GAASWYCK.

Aangebragt door het Schip *Cathi ni Anna Helena*, Kapt. F. GRO en te Koop by den Ondergeteekend Nieuwe Hollandsche Aardappelen, rookt en pekel Spek, gerookt en zo Vleesch in ½ & ¼ Tonnen, en a dere Provisien meer.

Paramaribo den 29e. October 1821.

G. J. CLAUSSEN.

L. LE VASSEUR is thans wo agtig in de *Waltermoolen Str* en bied te koop aan, best Bordea Wyn by 't Vat en douzyn, Gene in Kelders, Zoete Oly in Kas Hysant Thee, gemaale Witlood, Laakens, Platille Royal en zwarte Z als ook diverse andere goederen m

Paramaribo den 18 October 1821.

Weggelopen den Negerin Lou en de Negermeid BEBÉ, k komende de Boedel LIMES, en huurd door HALBERSTADT.

Gedrukt ter Geprivilegeerde Gouvernements Drukkery van J. BRINK.